

Debat: Sådan hjælper vi verdens fattigste med at håndtere de klimarelaterede tab og skader

Klimamonitor

Mattias Söderberg

18.01.2023

Når vi skal udforme en klimafond til tab og skader, skal pengene hentes fra de lande med størst ansvar, og gives hvor der er mindst kapacitet, skriver Mattias Söderberg, Chefrådsgiver i Folkekirkens Nødhjælp, i dette debatindlæg

Klimatopmødet COP27 endte med en beslutning om, at verdens lande skal stå sammen for at håndtere de klimarelaterede tab og skader. Hjælpen skal blandt andet leveres gennem en ny fond. Men hvordan skal den se ud for at hjælpen skal nå frem?

Hvor skal pengene komme fra?

Sjov nok er der ikke nogen, der vil betale, men pengene skal jo komme et sted fra? De 'rige' ulande som Kina og Saudi-Arabien synes, at man skal tage udgangspunkt i, hvem som var rig og fattig i 1992, hvor FN's klimakonvention blev vedtaget. De rige lande synes derimod, at man skal kigge på hvilke lande, der er rige i dag.

Jeg synes, at det er vigtigt, at de lande, der har ansvar for den globale opvarmning, og som også har penge, er dem, der bidrager.

Hvis man kun kigger på, hvordan det ser ud i dag, vil det betyde, at lande som Kina og Indien også skal bidrage. Men vi må huske, at drivhusgasser bliver i atmosfæren, og at det derfor også er vigtigt at tage det historiske ansvar med i beregningen. Og så rykker landene rundt, og igen er det de 'gamle' rige lande, som har det store ansvar.

Erfaringen viser desværre, at regeringer er dårlige til at sende penge fra nationale budgetter af sted til andre lande. Så hvis der skal findes nye penge til at håndtere tab og skader, skal andre løsninger også overvejes.

Et alternativ, som mange delegater allerede talte om i korridorerne ved COP27, var globale afgifter eller skatter. Det er helt sikkert ikke nemme løsninger, men med det hurtigt voksende behov for penge, ser det ud til at flere regeringer overvejer muligheder som en global afgift på fly eller skibsfart.

Hvem skal få støtte?

Da der vil være begrænset med penge i en ny fond, bliver det vigtigt at blive enige om, hvordan støtten skal prioriteres. Det var også et af de svære spørgsmål, som ikke fik et svar ved COP27. De rige lande vil prioritere de fattigste lande, men det vil betyde at for eksempel Pakistan, som blev ramt af store oversvømmelser tidligere i år, ikke vil få støtte.

Jeg tror, at det bliver svært at lave faste kategorier af lande. Det vil være bedre at kigge på, hvilke muligheder landene har til at håndtere de katastrofer, som kommer. Det vil sige, hvor store udfordringer landene står med, i forhold til den kapacitet, de har. Tyskland skulle selvfølgelig ikke have hjælp til at håndtere oversvømmelserne sidste sommer, men når Nigeria blev ramt af store oversvømmelser tidligere i år, ville det have været fair, om de havde fået hjælp, selv om de ikke er lige så fattige som Sydsudan.

Hvad skal fonden støtte?

Tab og skader er et bredt tema, og det er stor forskel på store katastrofer, som kan true hele lande, og mindre katastrofer, som rammer et lokalsamfund eller en region. For menneskene som bliver ramt, er situationen lige så alvorlig, men måden at hjælpe og finde løsninger vil variere.

Mit forslag vil være at skabe en fond med forskellige vinduer, som sikrer, at der findes hjælp at hente både for fattige landmænd der mister sin høst, og regeringer som skal stabilisere en valuta, når alle investorer forlader landet.

Samtidigt vil det også være godt om fonden fokuserer på de tab og skader, som ikke går til at adressere med eksisterende humanitære bevillinger. Det handler for eksempel om de snigende katastrofer som havvandstigning, genopbygning efter uvejr, og kulturelle tab når hyrdefolk tvinges at opgive livet som nomade og til at slå sig ned i en by.

Svære forhandlinger

Vi skal fejre, at COP27 leverede en aftale om en fond, men vi skal huske, at den aftale ikke er nok. Der ligger svære forhandlinger forud, og jeg håber, at de resulterer i gode og ambitiøse aftaler, der kan sikre at dem der står overfor tab og skader, også kan få hjælp at komme videre.